

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lutego 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił wartość kapitału początkowego A. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1989 r. do 31.12.1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 20,59%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 251,38 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 20,59% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS ($20,59\% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 251,38\ \text{zł}$).

Przyjęto łącznie 3 lata, 0 miesięcy, 0 dni, tj. 36 miesięcy okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 28,13%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 19 273,98 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu od dnia 1 stycznia 1993 roku do dnia 28 lutego 1993 roku gdyż w tych okresach wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym oraz okresu od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku gdyż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

(decyzja – k. 272-273 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniósł A. K. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie wartości kapitału początkowego przy uwzględnieniu również okresu składkowego od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku oraz zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że nie sposób się zgodzić z decyzją ZUS z dnia 5 lutego 2020 roku. Z załączonych do odwołania dokumentów jednoznacznie wynika, że wnioskodawca w spornym okresie dokonywał wpłat na poczet składek na ubezpieczenie społeczne nie tylko za swoich pracowników, ale także za siebie. Świadczą o tym także zawiadomienia ZUS o zadłużeniu, które były regulowane. Gdyby skarżący nie dokonywał w ogóle wpłat na poczet składek za ubezpieczenie społeczne, wówczas nie otrzymałby informacji o konieczności dopłaty poszczególnych części składek.

(odwołanie – k. 3-5)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazano, że decyzją ZUS z dnia 28 lutego 1995 roku wnioskodawca był wyłączony z ubezpieczeń społecznych bowiem jako cudzoziemiec nie wniósł o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego oraz w dniu 22 listopada 1996 roku została wydana decyzja o niepodleganiu ubezpieczeniom społecznym przez ubezpieczonego w okresie od dnia 1 lipca 1996 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, z uwagi na fakt, iż wnioskodawca jako cudzoziemiec nie wyraził zgody na opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne. Przedstawione do odwołania dokumenty nie mają wpływu na zmianę zaskarżonej decyzji, gdyż dotyczą one składek za pracowników.

(odpowiedź na odwołanie – k. 25-25 verte)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. urodził się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej w dniu 1 czerwca 1993 roku.

(okolicość bezsporna)

Ze złożonego w dniu 24 lutego 1995 roku przez A. K. zgłoszenia do ubezpieczenia osoby prowadzącej działalność wynika, że nie wnosił on o objęcie ubezpieczeniem społecznym. Jednocześnie oświadczył, że jest objęty odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego z tytułu obcego pochodzenia.

(zgłoszenie – k. 40-41)

Decyzją z dnia 28 lutego 1995 roku organ rentowy stwierdził, że A. K. wykonujący działalność gospodarczą nie podlegał od dnia 1 czerwca 1993 roku ubezpieczeniu społecznemu. W uzasadnieniu wskazano, że z danych zawartych w zgłoszeniu do ubezpieczenia z dnia 24 lutego 1995 roku wynikało, że skarżący jest cudzoziemcem i nie wnosił o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

(decyzja – k. 39)

W dniu 22 listopada 1996 roku organ rentowy wydał decyzję o niepodleganiu przez skarżącego ubezpieczeniom społecznym w okresie od dnia 1 lipca 1996 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku z tytułu wykonywania działalności gospodarczej, z uwagi na fakt, iż ubezpieczony jako cudzoziemiec nie wyraził zgody na opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne.

(pismo – k. 260 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 lutego 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił A. K. wartość kapitału początkowego i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 roku w kwocie 19 273,98 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu od dnia 1 stycznia 1993 roku do dnia 28 lutego 1993 roku gdyż w tych okresach wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym oraz okresu od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku gdyż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

(decyzja – k. 272-273 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia ubezpieczonego w następującej wysokości:

- za rok 1989 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 2 481 096,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0 %;

- za rok 1990 – 1 600 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 355 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 77,70 %;

- za rok 1991 – 9 600 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 21 240 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 45,20 %;

- za rok 1992 – 14 950 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 35 220 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 42,45 %;

- za rok 1993 – 16 200 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 47 940 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 40,55 %,

- za rok 1994 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 936 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0 %,

- za rok 1995 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 8 431,44 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0 %,

- za rok 1996 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 10 476,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0 %,

- za rok 1997 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 743,16 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0 %,

- za rok 1998 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 14 873,88 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0 %,

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 20,59 %.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. - 274 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, aktach rentowych wnioskodawcy, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Załączone przez wnioskodawcę do odwołania dokumenty pozostają bez wpływu na wynik przedmiotowego rozstrzygnięcia, gdyż jak słusznie zauważył organ rentowy dotyczą składek za pracowników.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca domagał się ustalenia wartości jego kapitału początkowego przy uwzględnieniu także okresu składkowego od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Zgodnie z treścią art. 173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2021.0.291 t.j.), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust.2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust.3).

Zgodnie art. 174 ust. 1 w/w ustawy, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 wskazanej ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie z ust. 3 przywołanego artykułu, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przywołanego artykułu, przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

Zasadą obowiązującą przy ustalaniu wysokości emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. jest zasada zdefiniowanej składki, zgodnie z którą wysokość świadczenia zależy z jednej strony od sumy składek emerytalnych jakie zostały zgromadzone na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS za okres poczynając od 1 stycznia 1999 r., zaś z drugiej od wysokości kapitału początkowego, tj. od kwoty ustalonej oddzielnie dla każdego ubezpieczonego według ustalonego przez ustawodawcę wzoru, odzwierciedlającej w przybliżeniu stan jego konta ubezpieczeniowego za okres do 31 grudnia 1998 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2021.0.423 t.j.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i art. 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów; osobami wykonującymi pracę nakładczą; członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych, zwanymi dalej „członkami spółdzielni”; osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4; osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi; osobami współpracującymi z osobami fizycznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców; posłami i senatorami pobierającymi uposażenie oraz posłami do Parlamentu Europejskiego, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej, zwanymi dalej „posłami i senatorami”; osobami pobierającymi stypendium sportowe, zwanymi dalej „stypendystami sportowymi”; pobierającymi stypendium słuchaczami Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej L. K.; otrzymującymi stypendium doktoranckie doktorantami; osobami wykonującymi odpłatnie pracę, na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania; osobami pobierającymi zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie integracyjne lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez powiatowy urząd pracy, zwanymi dalej „bezrobotnymi”; osobami pobierającymi stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostały skierowane przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, zwanymi dalej „osobami pobierającymi stypendium”; osobami pobierającymi stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych; duchownymi; żołnierzami niezawodowymi pełniącymi czynną służbę wojskową, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę kandydacką; osobami odbywającymi służbę zastępczą; osobami przebywającymi na urloпах wychowawczych lub pobierającymi zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego; osobami pobierającymi świadczenia socjalne wypłacane w okresie urlopu oraz osobami pobierającymi zasiłek socjalny wypłacany na czas przekwalifikowania

zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia, a także osobami pobierającymi wynagrodzenie przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego albo w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie, wynikające z odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy; osobami pobierającymi świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia; członkami rad nadzorczych wynagradzanymi z tytułu pełnienia tej funkcji.

Osoby, które nie spełniają warunków do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi, mają prawo przystąpić do tych ubezpieczeń dobrowolnie.

Kapitał początkowy jest pochodny od składki. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 pkt 1 u.e.r.f.u.s., okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, zaś okresami ubezpieczenia są - ogólnie mówiąc - okresy opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 września 2017 r. III AUa 73/17, LEX nr 2412779).

Ustawodawca wymienił okresy składkowe w art. 6, a okresy nieskładkowe w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i nie ma dowolności w kwalifikowaniu tych okresów.

Za okres składkowy należy uznać ten, za który składka została faktycznie zapłacona lub okresy bez składki, wymienione enumeratywnie, które zaliczone zostały do okresów składkowych mimo nieopłacania składek.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca w dniu 24 lutego 1995 roku złożył do ZUS zgłoszenie do ubezpieczenia osoby prowadzącej działalność, z którego wynikało że jako cudzoziemiec nie wnosił o objęcie ubezpieczeniem społecznym. W wyniku powyższego organ rentowy w decyzji z dnia 28 lutego 1995 roku stwierdził, że A. K. wykonujący działalność gospodarczą nie podlegał od dnia 1 czerwca 1993 roku ubezpieczeniu społecznemu, a w decyzji z dnia 22 listopada 1996 roku wskazał, iż wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom społecznym w okresie od dnia 1 lipca 1996 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku z tytułu wykonywania działalności gospodarczej, gdyż jak wskazał nie wyraził zgody na opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw by kwestionować prawidłowość zaskarżonej decyzji z dnia 5 lutego 2020 roku wskazującej między innymi, iż organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego wnioskodawcy nie uwzględnił okresu od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, gdyż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

Na tle powyższego nie sposób się zgodzić z wnioskodawcą, że organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję naruszył przepis art. 174 ust. 2 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Jak w sposób ugruntowany przyjmuje judykatura, katalog z art. 174 ust. 2 ustawy ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione. Możliwość zatem uznania, że wskazany okres wpływa na wysokość hipotetycznej emerytury ustalonej na dzień 1 stycznia 1999 r. istnieje tylko wtedy, gdy okres ten można zakwalifikować do jednego z okresów wymienionych w art. 6 i 7 ustawy (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 18 czerwca 2013 r., III AUa 92/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 11 marca 2005 r., III AUa 1380/04).

Ustalony w sprawie stan faktyczny wskazuje jednoznacznie, że nie jest możliwym ustalenie wartości kapitału początkowego skarżącego przy uwzględnieniu również okresu składkowego od dnia 1 stycznia 1994 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w sposób przez niego zaprezentowany.

Tym samym mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.